

on 3rd.

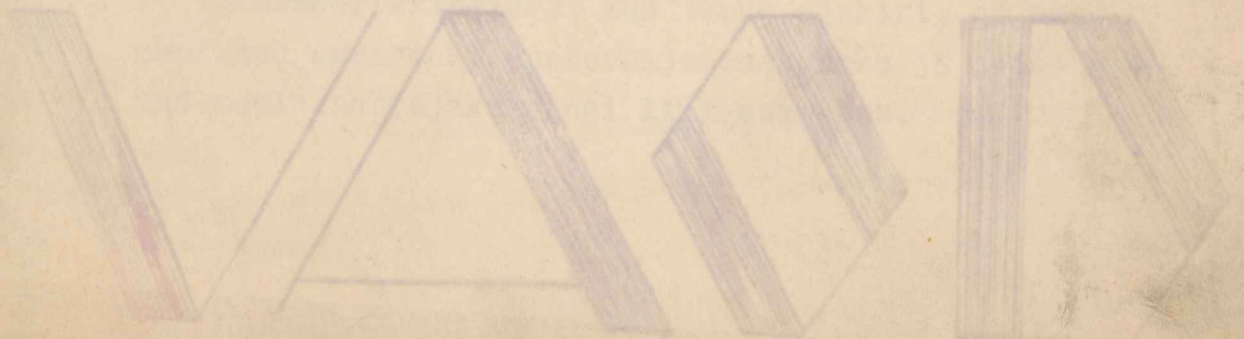
and 9-1946

1946 561

500 TAGA

MAANO ORTERINGI

ESIMESED

Oma esimeseks aastapäevaks Sootaga maanoored otsustasid välja anda oma ajakirja esimese numbril, milles peegelduvad nende pürgimused ja taotlused ning paljastuvad nende ideed.

Olgu esimene "Vagude" number iga ideelise sootagalase sõbraks, muutugu ta sisu kõigile südamelehedaseks ning sulatagu ta kõik ühiseks seltsimehelikuks pereks, kelle eesmärgiks on sõprus, tõhus töö Sootaga Maanoorterings ning kogu meie rahva helge vaba tulevik.

Toimetus.

A. 1938 jõulukuu 8. päeval kogunesime kohalike noori Orge koolimajja, et panna alus Sootagal organiseeritud maanoorte tegevusele. Ava koosolekul asutasimegi "Sootaga Muusika Selts Põhjala Maanoorteringi". Äsja asutatud ringi liikmeina töötasime ustavuses ja sõpruses koos kõigi eesti organiseeritud maanoortega pühenduda Eesti, me isamaa teenimiseks. Maanoorte õnnemärki all otsustasime uljalt püstipäi vastu minna kõikidele ohtudele, mida vintsutavad eluraskused meile tulevikus ka ei tooks. Üksmeelselt püstitasime ringi sihid ja suunad, mis taotlevad eesti taluelu kultuurilisemaks ja rahvuspärasemaks muutmist.

Tööd algasime kindlas usus ja teadmises, et asutatud ring kujuneb kogu ümbruskonna noorte te-

gevustaste, otsingute ja kõrgemate püüdluste
võimsaks kajastajaks. Ühise lipu all tahame rün-
nata neid tähiseid mida vallutades me suudame al-
la elujaatavad, algatusvõimelised ja raudse ram-
muga eestlased.

Meie kohuseks on kogu oma hingega kaasa ela-
da me ühissettevõttele. Oleme teadlikud, et ta edu
ja hääkäik on meie kõikide isiklik au ja uhkus.
Seepärast avaldagem suurimat rõõmu / a töötahet meie
ringi ühise ürituste puhul, et need võiksid kasuks
olla mitte üksneis meile enestele, vaid kogu maa-
noorte liikumisele ja eelkõige meie kallile isa-
maale.

Elagem kaunile kodule ja kodumaa mustale

mullale!

On üks neist viimaseist kauneist sügispäevist. Karge sügisõhu, mõõtmatus kõrgusest, kostab lahkuvate suvilindude kaeblev. td hääli. Siinisel taevafoonil uitab vaid üksikuid halkjaid pilvesagaraid. Kuna metsatukkades ukeldavad lehtpuud veel viimaseid päevi värviküllaseis sügislehis. Võib-olla juba järgmisel ööl rebitakse nad oksilt, paisatakse armutult üksteisest eemale, et hävida salapärases sügishalluses.

Jahedas sügistuules tundub juba kui ähvardavalt nende kõdunevat lõhna.

Sel viimasel kaunil sügispäeval istub eideke ukstelävel ja naeratab väsinud naeratust. Ta silmad on suunatud ääretusse kaugusesse, mõte libisenud hetkeks kaugesse minevikku. Istub ja mõt-

leb, sügistuul vallatlemas hõbejuukseis. Rauja mõttesse on kerkinud aeg, mil temagi põsil hõõgus nooruspuna, silmis sädeles päike ja huultelt kaikkus tervitusi elule. Oli aeg, mil temagi hõiskas elu ilusamatel aasadel, kõndis elu kaunimatel radadel, maitses elu magusamat vilja ja jõis kaunimast karikast magusamat jooki. Kuid nüüd on ta vana. Ta silmist on lõkendav päikese sära tuhmunud, kustunud rinnus noorustule põletav leek. Aga ta on saavutanud oma elu ilusaima ühisuse - ta istub omas paradisis, istudes oma kodu ukseävel. Siia, armastatud kodumulda, on matnud ta kõik, mis tal olnud õilsat ja kallist. Siin nutnud elu valusamail hetkil kibedamaid pisaraid, hõisanud õnnetundidel rõkkavamad naeru. Siin tõotanud lahjaks ja sooniseks käed, ning jõuetuks jalad. Siin muretsenud hõbedaseks juuksed, mis hinnalise raamina piiravad nüüd nägu, kuhu elu tuhandeis varjundeis joonistanud lugematuid jooni. Siit oma armastatud kodu ukseävelt tahab ta ka naerata surmale, tahab naeratada talle seda põlastavat naeratust, mida ta on naeratanud eluraskustele ja kiusatustele samades oma sihtpoole. on ra-

hul oma elutööga ja naeratab vaid õnnelikult.

Noored, kes kasvavad maa hellitavas rüpes, võivad kõrgete kaitseavas kaisus, karjatanud loomi haljal aasal, rõõmustunud lakkavast rukkiväljast ja kollasest kastrapõllust! Ärgem uskugem, et oleksime siis õnnelikud, kui võiksime linna kiviseil tänavail tipselda kõrgekannalisil kingil, seljas ja peas mee viimasemad ja hinnalised esemed, kuulil mängemas filmikaunitarilt laenuatud paljuitlev naeratus. Maa kutsub meid. Otsigem õnne mustast mullast, emakese maa heldest rüpest! Heisakem lipud sellele maale, mida esivanemad armastanud ennastohverdava armastustulega! Heisakem kaunimad leulud kaililt võidetud vabadusele! Kui esivanemad aastasadu on teinud väsimatult tööd, et aga säilitada oma kodu ja armastatud maa, ärgem siis nüüdki istugem rüpeskäsi ja oodakem teadmatuses, mil saatus meid kui mängukanne tõstab kord üles pilvedeni ja siis viletsaina tolmuhunnikusse paiskab. Tõstkem käed ehitavale tööle. Rajagem ise enestele elakäik ning seadkem ise enestele sihid! Purustagem tõkkes ja

võitke kiusatused, ületage raskused ja tormid ning raiuduge tee läbi teadmatus ja pimeduse õigluse ja aususe poole! Oleme noored. Elage siiski, et ükskord, hallipäiste vaakestena ei tarvitseks noruspäi seista ja surma ees värisedes kurta, et võiks veel otsast elata, vaid et me rahuldustundega võiks vaadata möödunud päevadele, mis pühendatud mustale mullale ja kaunile kodule.

Maanoor.

Kujutatage kehadega mitte
varjudega. Liivide varjudest ei saa
müüri, küll aga liivdest enestest.

Kujutatage plastilivelt, kujuk-
valt.

Kehad, kehad kokku, osjad,
nimed, südamused. Küllap nad
tundmuse kaasa toovad.

Juhon Liiv.

K A R U K Ü T I D .

Vana jahimehe jutu järele - t - o.

See oli veel sel ajal, kui meil külmadel talveöödel hundid metsas ulusid, karud sügisel kaeras käisid ja ainult mõnel üksikul mehel tulelukuga püss oli.

Tol ajal elasid Sootagal kaks naabrit, Madis ja Mihkel. Kord, kui metsavaht oma sugulase pulma sõitis, läksid naabrid mõisa metsa puid vargile. Jõuti metsa, võeti puud maha, lasti regedele ja saadeti naistega koduteele, kuna mehed ise metsa jäid varguse jälgi kinni katma. Kännud kaeti osavalt lumega, ree jäljed aeti segamini ja oksad kanti peksu padrikusse, et metsavahi silma midagi ei hakkaks.

Okste tassimisel ronis Madis vana, poolmädanenud oksahunniku otsa ja silmas seal jääpurikatega kaetud karukoopa suud.

"Mihkel! Kurat võtku, karukoobas!"

"Ää räägi! Kas mesikäpp ise sees?"

"Ei tea."

Mihkel roris koopa suuni, pistis pea kuni õlgadeni sinna sisse, kuna Madis põnevuses järeluurimise tagajärgi ootas. Viimaks ometi tõmbas Mihkel pea august välja, ohkas sügavalt, raputas kaelavarisenud lume ja jääpurikad maha, sülitas ja ütles mütsi pähe pannes:

"Vanamees on sees!"

"Ää teist eksita. Lähme mõisa, ehk annab härra karukoopa kättejuhatamise eest mõne rubla."

"Seda vist küll mitte! Kui härra näeb oksti, leiab kannud üles, siis on oma kuuskümmend siraakat mõlemile soolas."

See väide pani Madist nii tugevalt kukalt sügama, et müts kuni kulmudeni nihkus.

Naabrid seisisid natuke aega mõttes, siis laus-
sus Mihkel:

"Lööme teise ise maha!"

"Millega?"

"Teibaga."

"Murrab meid mõlemaid!"

hakkasid ja virutas siis mitu korda tugevasti
kaikaga. Madis kargas ka koopa pealt alla ja an-
dis kirvesilmaga mehise matsu karule pähe. Karu
kadus tumeda oigamisega koopasse.

Naabrid ootasid mõne minuti. Mihkel laskis
lati koopasse ja puges ka ise seda mööda sisse.

"Madis!"

"Mis on?"

"Valmis teine, anna rihm siia!".....

Mõisahärra, kellele karu viidi, teada saades tap-
mise lugu, andis neile vaevatasu sada rubla ja
nimetas neid karukangelasiks. Külamehed aga ei
näinud neis sugugi kangelasi, vaid sõnasid:

"Küll oli aga paganatel õnn!"

- - - - -

Muult siis väärib rahvas olemasolu õr-
gust, kui tal on rahvuskultuurilisi väärtusi,
millede kadumisest oleks kahju. Tähtsaim
rahvuskultuuriline aare on arenevad ja
väärtuslik keel.

Job Aarik.

Üine jõgi.

Jõevesi kui peegel on omas sängis.

Kuukuma, tähtede kiired tas vangis

Õopiigale vööks küll oleks ta paras

hõbe, kuld, teemandid on tema säras.

Ah, kuis kutsuvad su sügavad varjud

Näkkide tantsu silm nägema harjub

Sügavuse pildid mu ees on valla

"Tuli", näkk kutsub, "mu tare läve talle."

Hirm kui pihtidega haarab must kinni

Kell kumavalt tornis lööb kesköö tunni

Ära siit, ära siit - kuigi mind võlud,

Üine jõgi.- Kes tasub emale valud!

V.R.

Ekskursioonil.

See oli pühapäev, lõikusekuu kuues päev, mil olime otsustanud korraldada ekskursiooni Põhja Tartu- ja Kirde Viljandimaale. Koos varahommikuste päikesekiirtega tõttasime määratud kogumiskohta, kus võtsime peagi saabuva omnibuse juubeldades vastu, kinnitasime talle katusele rohelised õnnemärgiga liipud ja peagi algas teekond.

Kõikide tuju oli ülev ja vana jumalgi oli hoolitsemud meie eest, sest päike paistis sinetavast hommikutaevast, lastes oma sädelevail kiiril pilanda värvidevahelduvat valgust ning läbi avatud omnibuseakende sissetungivad jahedad tuulehood paitasid sõitjate päid nagu tahtes eemale peletada kõik mured ja see õnnestuski. Lauldes, naljatledes ja möödalibisevaid maastikupilte vaadeldes möödas teekond märkamatult ja peagi jõudsime esimesse peatuskohta Põltsamaale.

Põltsamaal külastasime esmalt ETK aeda, kus avanes võimalus tutvuda suuralapidamisega, milles on 1000 õunapuud ja 10 000 marjapõõsast. Läbisime konservi- ja veinitehase ning siirdusime Põltsamaa lossi, millest jäid meelde vaid määratud toad, marmorsaal, trepid ja torn, kust avanes tore üldpilt kogu ümbrusele. Seejärel käisime kirikus ja pargis ning

jõudnud sõiduki juurde jätkasime teekonda. Jõgevale jõudes otsisime üles Seemnevilja Ühisuse põllud, kus nägime Kombaini, masinat, mis niidab ja peksab vilja korraga. Varem olime näinud sellist ainult näitusel kuid nüüd võisime jälgida ta töötamist põllul.

Edasi vaatasime Jõgeva Sordikasvandust, kus juhataja hra. Pill andis seletusi Sordiparanduse Seltsi eesmärkidest ja tutvustas meid kasvandusega, milline

ne töötab viie osakonnaga teravilja, heintaimede, kartuli, kiudvilja ja aedtaimede aretamisel. Järgmiseks peatuses oli ette nähtud Kuremaa. Peatunud

laiale voorel ja kiriku juures ning vaadanud Kuremaa parunite kalmistut, siirdusime Kuremaa Kontroll-assistentide kooli, kus keegi kooli õppejõududest tutvustas meid kooli eesmärgiga ja õpilaste isetegevusega. Seakasvatuse katsejaamas andis agr. Saue meile lähemaid seletusi korralikust seapidamisest.

Sõit lahkunud käisime K. järves suplemas ja algasime kojuõitu.

Teel peatusime veel Palamusel, vaatlesime kirkut ja kooli, kus tuttav vembumees, Toots, oma "kangelastegusid" sooritas ning kihutasime edasi...

Väsinuina koju jõudes viibisid mõtted veel kaua neis kohis, kus oli nii palju võimalusi mõnda kiiresti kasulikku õppida, et seda oma kodudes kasutada.

Ühtlasi osutus see ekskursioon vaheldusrikkaks meelelahutuseks argipäevaseis askeldusis.

P.

rühm on esinenud Ringi poolt korraldatud ja ka teistel avalikel aktusil ja pidustusil ning Tartumaa ja Eesti mängudel.

Kodumuurimise õpiring töötab rahvarõivaste propageerimisega ja rahvaluule kogumisega.

Malering korraldas maleturniiri mille võitjaks tuli A. Reinvald, II k. O. Anderson ja III kohale. H. Priks. Lähemas tulevikus on kavatsusel malekursus.

Lavakunsti õpiring näitetrupp kandis ette Orgel Karskusõhtul, 24. jaan. näidendi "Sinine lill", 12. märtsil Ringi avapidustusil Lutsu-Särevi näidendi "Tootsi pulm" ja emadepäeval A. Taari näidendi "Emake maamuld". Ringi aastapäeval lavastab P. Aldre näidendi "Põld kutsub".

Muusika õpiringina töötab Ringi segakoor, mis on esinenud kohapealsetel avalikel aktusil. Tuleviku küsimusena on kõneall orkester.

Üldkultuuriline õpiring korraldas 5. nov. seltskondliku kohtu, kus tuli arutusele Vile talu karja kaebus tema peremehe V. Virmalise vastu ja toimetab ka Ringi ajakirja "Vaod".

